

Аналітична довідка про виконання у 2017 році завдань Державної стратегії регіонального розвитку України у Чернігівській області

З метою реалізації завдання 1 *«Удосконалення механізму планування регіонального розвитку»* Державної стратегії регіонального розвитку України рішенням обласної ради від 18.12.2015 № 8-2/VII затверджений План заходів з реалізації у 2015-2017 роках Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 року та прийнято розпорядження голови обласної державної адміністрації від 11.01.2016 №1 «Про організацію виконання Плану заходів з реалізації у 2015-2017 роках Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 року».

На основі проектних ідей Плану заходів з реалізації у 2015-2017 роках Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 року у 2017 році в області на конкурс інвестиційних програм та проектів регіонального розвитку, що можуть реалізуватися за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, подавачами заявок було розроблено та подано 418 інвестиційних проектів, з яких пройшли конкурсний відбір 42 проекти. За підсумками 2017 року фінансування проводилось по 40 проектах, 2 проекти були виключені з переліку у зв'язку з не проведенням тендерних процедур.

У 2017 році Чернігівській області на виконання робіт з будівництва, ремонту, реконструкції об'єктів соціальної інфраструктури та проектів соціально-економічного розвитку передбачались кошти з державного бюджету в обсязі 504,0 млн грн, що у 2,2 рази більше попереднього року. На рахунки розпорядників передбачені кошти надійшли в повному обсязі, з яких було освоєно 386,55 млн грн, що складає майже 76,8 %.

За рахунок виділених коштів в 2017 році здійснювалось будівництво, реконструкція та капітальний ремонт 312 об'єктів, в тому числі: 92 об'єктів освітньої сфери (загальноосвітні та дошкільні навчальні заклади); 46 об'єктів сфери культури та спорту; 35 об'єктів сфери охорони здоров'я; 36 об'єктів сфери житлово-комунального господарства; 94 об'єктів дорожнього господарства; 7 об'єктів соціальної сфери; 2 об'єктів житлової сфери.

Також проводилась закупівля та встановлення 371 комплекту обладнання і спецтехніки, 142 спортивних та дитячих майданчиків.

Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на соціально-економічний розвиток окремих територій було передбачено 295,6 млн грн, з яких освоєно 181,6 млн грн, що складає 61,4 %. Залишок коштів в розмірі 114,0 млн грн залишається на рахунках розпорядників коштів у 2018 році.

З Державного фонду регіонального розвитку області передбачалось 112,5 млн грн, з них освоєно 111,7 млн грн, що складає 99,3 % (по Україні відсоток освоєння таких коштів складає 88,28 %). До державного бюджету повернуто 807,0 тис. гривень. В загальноукраїнському рейтингу освоєння коштів ДФРР область ввійшла до п'ятірки кращих областей.

Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад області було передбачено 84,8 млн грн, з яких освоєно 84,3 млн грн, що складає 99,4 %.

На виконання бюджетної програми «Будівництво футбольних полів зі штучним покриттям в регіонах України» освоєно 8,9 млн гривень для будівництва 11 футбольних полів зі штучним покриттям.

З метою реалізації завдання **«Забезпечення стабільного і передбачуваного фінансування регіонального розвитку»** проведена робота по відпрацюванню наявних проектних ідей для можливої участі в конкурсному відборі проектів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватись за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу у рамках виконання Угоди про фінансування Програми підтримки секторальної політики – Підтримка регіональної політики України. 9 проектів області взяли участь у конкурсному відборі проектів.

Проводилась інформаційно-роз'яснювальна робота з підготовки проектів державно-приватного партнерства. Департаментом економічного розвитку облдержадміністрації спільно з виконавчими комітетами міських рад та райдержадміністраціями актуалізовано перелік проектів, що реалізуються на умовах державно-приватного партнерства та щодо яких може бути застосований механізм ДПП, у т.ч. концесії. Наразі ведеться робота щодо пошуку приватних партнерів для реалізації проектів в рамках ДПП, у тому числі за сприяння програм міжнародних організацій, що діють на території України.

З метою **розвитку інфраструктури міст** у 2017 році здійснювалась підтримка розроблення містобудівної документації для населених пунктів:

- розроблений та затверджений генеральний план та план зонування території міст обласного значення Прилук та Ніжина, міста районного значення Корюківка;

- розроблені та затверджені генеральні плани та зонінги сільських населених пунктів: с. Соколівка, с. Рокитне Бобровицького району, с. Красилівка, с. Лемеші Козелецького району, с. Покровське, с. Блистова, с. Дерепівка Менського району, с. Горбове, с. Юхнове та с. Путивськ Н.-Сіверського району, с. Бреч Корюківського району;

- завершено виготовлення топографічної основи для розроблення містобудівної документації міста Новгород-Сіверського.

Всього у 2017 році затверджено: генеральних планів – 14, зонінгів – 14, детальних планів територій в межах населених пунктів – 14, детальних планів територій за межами населених пунктів – 9.

З метою **підтримки інтегруючої ролі міст як центрів економічного та соціального розвитку** продовжувалась робота, спрямована на транспортний, інформаційний та комунікативний зв'язок міст з менш розвинутими прилеглими територіями. Так, з початку 2017 року на конкурсних засадах відкрито 1 новий маршрут, продовжено роботу 64 автобусних маршрутів, на яких задіяно 146 одиниць транспортних засобів.

Протягом 2017 року проведено 18 засідань Координаційної ради облдержадміністрації по організації пасажирських автоперевезень в області, де розглядалися нагальні питання у сфері пасажирських автоперевезень та пропозиції по їх покращенню тощо.

За рахунок коштів державного та місцевих бюджетів у 2017 році здійснювалась реконструкція вуличного освітлення у м. Сновск, Мена та у смт Макошино Менського району.

Для забезпечення населення якісною питною водою залучались кошти державного бюджету, місцевих бюджетів та обласного фонду охорони навколишнього природного середовища, за рахунок яких протягом 2017 року проводились: реконструкція систем водопостачання, очисних споруд, систем каналізації, каналізаційних насосних станцій, резервуарів для питної води, заміна обладнання систем аерації, придбання насосного обладнання тощо.

Для **поліпшення транспортної доступності в межах регіону** проведено 5 засідань Конкурсного комітету з підготовки та проведення конкурсу на автобусних маршрутах загального користування, які не виходять за межі області. Водночас, оптимізована кількість конкурсів, на яких розглянуто питання пасажирських перевезень по усіх запланованих маршрутах. На даний час маршрутна мережа області налічує 91 міський, 232 приміських та 157 міжміських внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування, які обслуговує 102 перевізника. На маршрутах задіяно 1135 транспортних засобів, переважна більшість марок ПАЗ, Рута, Еталон різних модифікацій.

За кошти міського бюджету закуплено 5 нових низькопідлогових тролейбусів ЕТАЛОН Т1210 для КП «Чернігівське тролейбусне управління». У м. Чернігові на тролейбусних маршрутах працює 22 одиниці односекційних низькопідлогових тролейбусів, пристосованих для перевезення осіб з обмеженими фізичними можливостями (у т. ч. інвалідів по зору). На 15 тролейбусах функціонує система зовнішнього та внутрішнього сповіщення пасажирів про зупинки. Підприємством ПрАТ «Таксосервіс» у 2017 році було здійснено заміну 4 старих транспортних засобів на нові автобуси Атаман А092Н6 (інвалід).

З метою **розвитку сільської місцевості** продовжувалась робота щодо збільшення зайнятості сільського населення, в тому числі і за рахунок започаткування на селі видів бізнесу, не пов'язаних з сільськогосподарською діяльністю, зокрема «сільського зеленого туризму». Проведено 2 виїзні семінари щодо організації власної справи у сфері сільського туризму на базі садиби «Андріївські озера» у с. Андріївка Чернігівського району. Видано каталог «Рекреаційний відпочинок на Чернігівщині», в якому представлена довідкова інформація про садиби сільського туризму, які працюють на території Чернігівської області.

За 2017 рік по програмі «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів» освоєно 14,8 млн грн передбачених коштів. Компенсацію отримали 40 підприємств агропромислового комплексу за 54 кредитними угодами.

По програмі за напрямом «Державна підтримка галузі тваринництва» 5 сільгоспідприємств закупили 366 голів ВРХ та отримали відшкодування в сумі 791,3 тис. гривень.

По Програмі фінансової підтримки органічного виробництва в Чернігівській області на 2015-2020 роки 11 виробників органічної продукції

отримали з обласного бюджету 250 тис. грн для компенсації вартості сертифікації.

По Програмі передачі нетелей багатодітним сім'ям, які проживають у сільській місцевості Чернігівської області, на 2016-2020 роки з обласного бюджету виділено 1069,7 тис. грн, 35 багатодітних сімей отримали тварин.

За 2017 рік було проведено 8 заходів, спрямованих на ефективний розвиток галузі тваринництва області, впровадження та поширення передових технологій з метою нарощування виробництва конкурентоспроможної тваринницької продукції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Вжито заходів щодо поліпшення умов проживання сільського населення. За програмою підтримки індивідуального житлового будівництва на селі «Власний дім» було укладено 97 кредитних договорів на загальну суму 9053,1 тис. грн. У 2017 році позичальниками введено в експлуатацію 44 індивідуальних житлових будинки загальною площею 4,5 тис. м², придбано 25 одиниць житла, збудовано 4 підсобних господарських приміщення загальною площею 257,1 м², інженерно облаштовано 27 житлових будинків, придбано 6 тракторів, 9 одиниць сільськогосподарського обладнання.

Для *розвитку інтелектуального капіталу* 90,6 тис. осіб різних категорій населення, зокрема, 35,7 тис. безробітних, які перебували на обліку в центрах зайнятості області, отримали 230 тис. профорієнтаційних послуг, у т.ч. профінформаційних, профконсультаційних та послуг з профвідбору. 22,6 тис. безробітних осіб стали учасниками 3,4 тис. семінарів з техніки пошуку роботи. Індивідуальні профконсультаційні послуги були надані 12,4 тис. безробітних осіб.

Для 878 осіб, які виявили зацікавленість у самостійному започаткуванні власної справи, проведено 84 інформаційні семінари «Як розпочати свій бізнес», в подальшому 18 осіб стали учасниками 3-х консультаційних семінарів «Від бізнес-ідеї до власної справи».

Здійснювалось направлення на професійну підготовку та перепідготовку безробітних, в першу чергу, за робітничими професіями та на замовлення роботодавців. Так, за рік до цього виду активної підтримки залучено 4,3 тис. безробітних, 99,0 % (за виключенням 44 осіб) навчалися під конкретне замовлення роботодавців. Для оперативного реагування на потреби роботодавців за індивідуальними планами і програмами навчалися 102 особи. Підвищували кваліфікацію шляхом стажування безпосередньо на робочих місцях 2,1 тис. осіб.

Продовжувалась співпраця з професійно-технічними навчальними закладами області - Чернігівським професійним ліцеєм побуту, Ніжинським професійним аграрним ліцеєм, Ніжинським професійним ліцеєм побуту та сервісу, Чернігівським професійним ліцеєм залізничного транспорту, Чернігівським професійним будівельним ліцеєм, Чернігівським кооперативним коледжем, КП «Чернігівський обласний навчально-курсний комбінат» тощо.

Підвищується *рівень інноваційної та інвестиційної спроможності регіону*. Щоквартально здійснювався моніторинг стану впровадження сучасних систем управління на підприємствах, в організаціях, установах та в органах виконавчої влади області. За 2017 рік господарюючими суб'єктами області

сертифіковано 7 систем управління якістю, 15 систем управління безпечністю харчових продуктів та 1 систему управління гігієною та безпекою праці.

З метою активізації інноваційної діяльності в області продовжується співпраця промислових підприємств області з підприємствами, що входять до сфери управління ДК «Укроборонпром», щодо виробництва продукції військового призначення.

Зокрема, спільно з Державним науково-дослідним інститутом випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки ЗСУ проведено 17 науково-технічних конференцій на тему: «Створення та модернізація озброєння і військової техніки в сучасних умовах» та засідання Ради науково-випробувального комплексу щодо відпрацювання пропозицій з удосконалення науково-технічного супроводження створення зразків озброєння та військової техніки, що розробляються підприємствами промисловості в ініційованому порядку.

Працюють інноваційні структури на базі закладів вищої освіти (профільні структурні підрозділи): наукові лабораторії, науково-дослідні центри, інноваційний центр з розробки, дослідження і впровадження сучасних технологій механізації та автоматизації технологічних процесів у рослинництві і тваринництві, археологічні експедиції, науково-дослідний центр з питань діяльності органів та установ Державної пенітенціарної служби України.

До науково-дослідної та інноваційної роботи, яка здійснюється закладами вищої освіти регіону, залучено 2,2 тис. науково-педагогічних працівників, у т.ч. 0,3 тис. аспірантів і молодих учених.

Спільно з Чернігівською регіональною торгово-промисловою палатою розроблено інвестиційний паспорт «Інвестуй в Чернігівщину». Виготовлені промо-роліки: «Запрошує Чернігівщина» та «Легка промисловість області». Підготовлено та видано Каталог товарів і послуг основних підприємств Чернігівщини. Презентація економічного та інвестиційного потенціалу області розповсюджена серед представництв України за кордоном та в Україні. Здійснюється забезпечення повноцінного функціонування та наповнення інформаційних ресурсів, зокрема офіційних web-сайтів облдержадміністрації (www.cg.gov.ua) та Департаменту економічного розвитку (economy.cg.gov.ua).

24 листопада Чернігівською обласною державною адміністрацією спільно з ВПУ «Центр розвитку місцевого самоврядування» проведено перший Регіональний Форум «Інвестиції & Децентралізація» під девізом «Інвестиційна спроможність громад – запорука успіху» за участю представників Мінрегіону та Мінекономрозвитку, посольств, а також місцевої влади та очільників громад.

Проводиться активна робота щодо залучення потенційних реципієнтів до участі у кредитних грантових програмах, оголошених конкурсах та програмах міжнародної технічної допомоги.

Постійно висвітлюються новини щодо оголошених конкурсів та можливих грантів, надається консультаційна допомога з питань заповнення заявок на участь у грантових програмах. Інформація щодо інвестиційних та зовнішньоекономічних можливостей області постійно розміщується та оновлюється на веб-сайтах облдержадміністрації (www.cg.gov.ua), Департаменту економічного розвитку (economy.cg.gov.ua), Економічному Порталі

Чернігівської області (<http://www.chernihiv-oblast.gov.ua/company>) та його сторінці у Facebook (<http://wwwFacebook.com/chernihivregion>). Крім того, вивчаються можливості популяризації та підвищення рейтингу зазначених інтернет-ресурсів.

Розроблений Грантовий дайджест «Будь у курсі подій – дій», який містить інформацію щодо відкритих для участі грантових конкурсів, проектів міжнародної технічної допомоги та програм пільгового кредитування міжнародних фінансових організацій з його подальшими щомісячним оновленням.

З метою **розвитку підприємницького середовища та конкуренції на регіональних товарних ринках** для підприємців області та представників громадських об'єднань підприємців здійснювалась інформаційна та навчальна підтримка, проводились «Дні юридичної допомоги», різноманітні семінари та тренінги для підприємців, телерадіопередача «Власна справа», «Молодіжна школа бізнесу».

Здійснено фінансування 3-х інвестиційних проектів на загальну суму 1,2 млн грн («Розширення асортименту надання платних послуг за рахунок придбання транспортних засобів» ПрАТ «АТП 2550» (м. Чернігів); «Розвиток ресторанного бізнесу в м. Чернігів», ФОП Голубова О.М., «Реконструкція приміщення перукарні для збільшення обсягу та видів послуг населенню» ФОП Єжкун Т.В. (сmt Березна Менського району).

Продовжувалась робота щодо удосконалення системи надання адміністративних послуг, в тому числі безперебійного функціонування мережі центрів. В області функціонує 1 регіональний, 2 міськрайонних, 1 міський та 20 районних центрів надання адміністративних послуг. Крім того, центри надання адміністративних послуг додатково створили 4 об'єднані територіальні громади – Парафіївська, Кіптівська, Остерська та Макіївська.

Протягом 2017 року кількість послуг, наданих через центри, складає 488491, що в 1,6 рази більше, ніж у 2016 році.

Для **раціонального використання природно-ресурсного потенціалу, збереження культурної спадщини та найцінніших природних територій** на території Чернігівської області функціонує 665 об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 261,228 тис. га, що становить 7,83 % площі області.

З метою розширення мережі об'єктів і територій природно-заповідного фонду області у 2017 році створено три таких об'єкти:

- дві ботанічні пам'ятки природи місцевого значення «Вікові дерева бувшої садиби Г.М. Глібова» та «Сосна Василя Ялоцького» у м. Чернігові;
- ботанічний заказник місцевого значення «Липовий Яр» на території Варвинського району.

У 2017 році за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища виготовлено та передано регіональним ландшафтним паркам і лісовим господарствам області 170 інформаційних знаків на об'єкти природно-заповідного фонду на загальну суму 125,0 тис. гривень. Головним завданням встановлення інформаційних та охоронних знаків є забезпечення інформованості та природоохоронне виховання населення, підвищення ефективності роботи природоохоронних установ та організацій.

З метою підвищення екологічної обізнаності громадян про стан навколишнього природного середовища області, надруковано Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Чернігівській області, буклети, екокалендар на 2018 рік, екологічні навчально-пізнавальні матеріали, видано дві книги «Букварик школярика. Абетка природи рідного краю» та «Цікаво про тварин Чернігівщини» на суму 518,4 тис. гривень.

Протягом року на території області в регіональних ландшафтних парках «Ялівщина» та «Ніжинський», гідрологічному заказнику місцевого значення «Нижній Болгач» Ріпкинського району облаштовано екологічні стежки.

Для *розвитку транскордонного співробітництва* обласною державною адміністрацією забезпечено проведення семінарів та інших публічних заходів з цих питань.

Представники облдержадміністрації брали участь у реалізації проекту Міністерства розвитку Республіки Польща в рамках програми «Польська допомога з розвитку - 2016» під назвою: «Підвищення інвестиційної привабливості України та конкурентоспроможності регіонів» (м. Київ), зокрема у спільних з польською стороною зустрічах, навчаннях щодо стратегічного управління розвитком і механізмів реалізації регіональної політики у м. Варшава, організованих Польським агентством розвитку підприємництва.

Центром транскордонного співробітництва (м. Чернігів) реалізовано проект «Механізми міжсекторального партнерства органів влади та громадських організацій в сфері транскордонного співробітництва: досвід країн Вишеградської четвірки», в рамках якого відбувся ряд заходів за участю представників органів влади, вищих навчальних закладів і окремих громадських організацій Чернігівської та Гомельської областей, в тому числі і заключна міжнародна конференція «Міжсекторальне партнерство в розвитку прикордонних територій європейський досвід для України і Білорусі».

У м. Чернігів проведено чергове засідання Спільного керуючого комітету Програми територіального співробітництва «Україна-Білорусь» ЕаРТС. До участі у Програмі подали заявки 12 Чернігівських установ та організацій. Для фінансування в рамках програми було обрано проекти: «THEOREMS-Дніпро. Транскордонна, гідрометереологічна та екологічна система моніторингу річки Дніпро» та «Активізація малого та середнього бізнесу в прикордонних регіонах України - Білорусі».

Підписано Угоду між Чернігівською обласною державною адміністрацією (Україна) та Гомельським обласним виконавчим комітетом (Республіка Білорусь) про співробітництво у сфері туризму.

Для підприємств області проведено II-ий Форум експортерів «Побудова мережі прямих контактів як інструмент ефективної співпраці».

З метою *диверсифікації джерел енергопостачання та підвищення рівня енергоефективності* в області постійно вживаються відповідні заходи для оптимізації витрат населення у житловому фонді за рахунок інвестиційних програм підприємств - надавачів послуг, коштів населення. У 2017 році на виконання заходів програми з обласного бюджету відшкодовано частину відсоткової ставки 2485 позичальникам на суму 1,0 млн гривень.

Спільно з банківськими установами (Чернігівське обласне управління АТ "Ощадбанк", Чернігівська обласна дирекція АБ "Укргазбанк", Філія АТ "Укресімбанк" у м. Чернігові та ПАТ «Приват Банк») реалізується ініціатива Уряду щодо стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів. Протягом 2017 року видано кредити більше 4,7 тис. фізичним особам на загальну суму 72,2 млн гривень.

Для зменшення використання природного газу у 2017 році на 46 об'єктах (промислові підприємства, що надають теплову енергію, теплопостачальні підприємства, бюджетна сфера) проведено роботи з реконструкції котелень, в тому числі на 23 об'єктах з використанням альтернативних видів палива.

Станом на 01.01.2018 частку сумарної потужності котелень на альтернативних видах палива в регіоні збільшено до 11,1 % (до 375,1 Гкал/год.).

Протягом 2017 року на 35 об'єктах проведено роботи з термомодернізації, очікуваний обсяг економії 1,9 млн гривень. Станом на 01.01.2018 роботи з термомодернізації виконано на 281 об'єкті або 15,5 % від потреби.

Протягом 2017 року вживалися заходи щодо технічного переоснащення та розвитку житлово-комунального господарства області. Для оптимізації витрат населення у житловому фонді за рахунок інвестиційних програм підприємств-надавачів послуг проводилася робота щодо встановлення засобів обліку теплової енергії. Так, частка оснащення багатоквартирних житлових будинків побудинковими приладами обліку теплової енергії станом на 01.01.2018 становила 74,3 %.

З метою диверсифікації джерел енергопостачання та підвищення рівня енергоефективності в області вживаються заходи щодо залучення інвесторів для виконання цих робіт. Так, за рахунок коштів ТОВ «Кліар Енерджи-Чернігів» введено в експлуатацію комплексну інженерну споруду для виробництва електроенергії з системою збору біогазу полігону твердих побутових відходів (Чернігівській полігон ТПВ, територія Н.-Білоуської сільської ради). Потужність когенераційної установки становить 1,131 МВт, запланований корисний відпуск електричної енергії 8,6 млн кВт-год/на рік. Загальна вартість проекту 33,0 млн гривень.

Для узгодженості політики стимулювання розвитку "точок зростання" та підтримки економічно мени розвинутих та депресивних територій спрямована діяльність Агенції регіонального розвитку, яка створена з метою посилення інституційної спроможності регіону, забезпечення ефективної реалізації державної регіональної політики, на засадах партнерства між державним, приватним та неурядовим секторами. Пріоритетними напрямками роботи Агенції є інвестиційний розвиток, підтримка малого і середнього підприємництва, територій, здійснення заходів по децентралізації влади тощо.

Агенція регіонального розвитку Чернігівської області створена відповідно до Постанови КМУ від 11 лютого 2016 року № 258 «Про затвердження Типового положення про агенцію регіонального розвитку» як неприбуткова та небюджетна установа. Засновниками є Чернігівська обласна державна адміністрація та Чернігівська обласна рада. Співзасновниками виступають: Чернігівська регіональна торгово-промислова палата, Громадська організація

«Відділення Національного олімпійського Комітету України в Чернігівській області», Чернігівський національний технологічний університет.

З метою обміну досвідом представники АРР пройшли стажування у Польщі. У рамках Проекту «Підвищення привабливості України і конкурентоспроможності регіонів» програми «Польська допомога для розвитку», який реалізовується Міністерством розвитку Польщі, була надана технічна допомога Агенції (орієнтовна вартість 418,1 тис. грн, у вигляді комп'ютерного обладнання та програмного забезпечення). Для розміщення Агенції регіонального розвитку Чернігівської області проведено капітальний ремонт приміщення та даху будівлі за адресою: м. Чернігів, вул. Преображенська, 12.

З метою створення умов для продуктивної праці населення ведеться активна робота з виявлення і розширення кола вакансій, взаємодії з роботодавцями по формуванню банку вакансій і підбору кадрів. З цією метою в області організовано та проведено: 60 «ярмарків вакансій», в яких взяли участь 137 роботодавців та 713 безробітних (зокрема, 6 «ярмарків вакансій» для громадян з особливими потребами); 279 «міні-ярмарків вакансій» (279 роботодавців та 3,3 тис. безробітних); 122 «презентації роботодавця» (висвітлено діяльність 122 суб'єктів господарювання, залучено 2,2 тис. безробітних); 949 інформаційних семінарів щодо працевлаштування безробітних із залученням 8,6 тис. роботодавців.

За сприяння та за направленням служби зайнятості області протягом 2017 року знайдено роботу та повернуто до трудової діяльності шляхом працевлаштування на вільні та новостворені робочі місця 25,4 тис. громадян (на 7,6 % більше), зокрема, 12,6 тис. офіційно безробітних, 40 безробітних отримали усю належну їм допомогу по безробіттю одноразово та започаткували власну справу.

Серед загальної кількості працевлаштованих кожна друга особа отримала роботу до набуття статусу безробітного, що позитивно вплинуло на скорочення кількості безробітних та отримувачів допомоги по безробіттю, допомогло заощадити кошти страхового Фонду.

Відповідно до «Порядку компенсації роботодавцям витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» 119 роботодавцям області, які працевлаштували 216 безробітних на новостворені робочі місця, здійснювалась компенсація розміру єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

З метою запобігання тіншовій зайнятості та працевлаштування без оформлення трудових відносин проведено 873 семінари «Легальна зайнятість», учасниками яких стали 13 тис. шукачів роботи. Робочими групами з легалізації робочих місць здійснено 77 рейдів-перевірок суб'єктів господарювання в сфері торгівлі, лісового господарства, транспорту, деревообробки, під час яких виявлено 17 роботодавців, у яких встановлено факт використання праці без оформлення з особами трудових відносин. За результатами проведених перевірок зареєстровано 46 трудових договорів між фізичними особами та найманими працівниками.

До участі у громадських та інших роботах тимчасового характеру, що

стимулювали та заохочували безробітних до праці, було залучено 6,5 тис. осіб. 4,4 тис. осіб відпрацювали на громадських роботах, зокрема, займалися благоустроєм населених пунктів, впорядкуванням кладовищ (зокрема, ліквідовано 597 несанкціонованих сміттєзвалищ, впорядковано 370 кладовищ, висаджено 1,4 тис. дерев); 403 безробітні працювали в управліннях соціального захисту населення – інформували громадян про порядок отримання житлових субсидій та оформлення відповідних документів. 2,1 тис. безробітних були залучені до робіт тимчасового характеру у сільському та лісовому господарствах, у переробній промисловості тощо.

Основним напрямом і водночас засобом ефективного соціального діалогу є колективно-договірне регулювання соціально-трудових відносин. За останніми статистичними даними регулюють трудові відносини через колдоговір 2382 колективи області, що охоплює 78,8 % працюючих (в Україні – 75,9 %). Крім того, ще 2437 примірників колективних договорів укладено на підприємствах, що статистично не обстежуються, тобто малочисельних, що свідчить про поширення регулювання відносин у малому та середньому бізнесі.

Пріоритетним у соціальній політиці в регіоні було **створення умов для розв'язання нагальних проблем переселенців**.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509 органами соціального захисту населення обліковано 8696 внутрішньо переміщених осіб (5913 сімей). Забезпечено прийом переселенців з АР Крим, міста Севастополя, Донецької та Луганської областей органами соціального захисту населення області за місцем їх тимчасового перебування та розгляд їх звернень у першочерговому порядку. При цьому заявникам надавалась допомога в отриманні відповідних документів.

За щомісячною адресною допомогою внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг звернулась 3835 сімей, призначено допомогу 3732.

З метою **підвищення стандартів життя в сільській місцевості** забезпечувалось регулярне і безоплатне перевезення дітей, учнів та педагогічних працівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів у сільській місцевості до місця навчання, роботи та додому. Придбано 14 шкільних автобусів на умовах співфінансування з місцевими бюджетами на суму 22,1 млн гривень. За рахунок коштів місцевого бюджету Прилуцького та Н.-Сіверського районів було придбано по шкільному автобусу на суму 1695,0 тис. грн та 199,9 тис. грн відповідно. Усі учні, які проживають у сільській місцевості за межами пішохідної доступності, охоплені підвозом.

Проводилась робота щодо сприяння створенню сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів. Рішенням обласної ради від 20.12.2016 затверджено обласну цільову Програму підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів Чернігівської області на 2017-2021 роки. У 2017 році створено 1 новий сільськогосподарський обслуговуючий кооператив «Захисник» у Носівському районі. Загалом, станом на 31.12.2017 зареєстровано 29 сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у 14 районах області.

В 2017 році виконувались роботи по будівництву та реконструкції

каналізаційних очисних споруд, каналізаційних насосних станцій та каналізаційних мереж у с. Ніжинське Ніжинського району, с. Снов'янка Чернігівського району та с. Наумівка Корюківського району.

З метою покращення естетичного вигляду та санітарного стану природних джерел облаштовано два природних джерела в Н.-Сіверському та одне в Коропському районах, а також по одній суспільній криниці в Ічнянському та Сосницькому районах.

В містах обласного значення та районних центрах області розпочато заходи по організації збирання ресурсно-цінних відходів. З метою зменшення шкідливого впливу відходів на навколишнє середовище та зняття соціальної напруги за кошти обласного фонду ОНПС облаштовано 2 сміттєзвалища у Сосницькому та 1 у Ріпкинському районах, а також в 11 населених пунктах Менського району облаштовані місця роздільного збору твердих побутових відходів.

Продовжується реформування і *модернізація освітньої галузі*. У 2017 році розпочали функціонування дошкільний навчальний заклад на базі Ніжинського навчально-виховного комплексу № 16 «Престиж» (гімназія – загальноосвітня школа I ступеня – дошкільний навчальний заклад) Ніжинської міської ради, дошкільний навчальний заклад «Зернятко» Заудайської сільської ради Ічнянського району, Безуглівський навчально-виховний комплекс «загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад» I-III ступенів Ніжинського району, Пустотинський навчально-виховний комплекс «ЗНЗ-ДНЗ» I-II ступенів Макіївської сільської ради, Львівський заклад дошкільної освіти «Сонечко» Михайло-Коцюбинської селищної ради Чернігівського району та 9 додаткових груп. В області діють 450 дошкільних навчальних закладів, в яких отримують дошкільні послуги 94,9 % дітей віком від 3 до 6 років.

До початку 2017/2018 навчального року у зв'язку із низькою фактичною чисельністю учнівського контингенту мережа закладів загальної середньої освіти зменшилась на 26 (за рахунок закриття і «призупинення» - 12, реорганізації в інші типи закладів – 2 та реорганізації в філії, які не є юридичними особами – 12).

Станом на 01.02.2018 органами місцевого самоврядування прийнято рішення про створення 29 опорних шкіл та 15 філій. Остаточну мережу опорних шкіл (та їх філій) буде сформовано після завершення процесу децентралізації та утворення об'єднаних територіальних громад області.

Вживаються заходи щодо покращення функціонування опорних шкіл області шляхом удосконалення їх матеріально-технічної бази (оснащення сучасними предметними кабінетами, комп'ютерним та мультимедійним обладнанням), забезпечення організованим підвозом учнів і педагогічних працівників до опорної школи й у зворотному напрямку.

На шляху створення оптимальних умов навчання та підвищення якості підготовки робітничого потенціалу відбувається поступова оптимізація мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти області, на вимогу ринку праці зазнає коректив спектр професій, за якими здійснюється підготовка кадрів.

Зокрема, припинили роботу 2 малокомплектні заклади шляхом їх приєднання до більш потужних.

Зкладами професійної (професійно-технічної) освіти підготовлено 2,6 тисячі кваліфікованих робітників із 72 професій для забезпечення потреб ринку праці.

За державної підтримки на базі Прилуцького професійного ліцею відкрито Регіональний навчально-практичний центр з підготовки монтажників санітарно-технічних систем та устаткування, оснащений сучасним обладнанням, матеріалами, інструментом. Наразі на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти області створено 9 навчально-практичних центрів галузевого спрямування, а це нова якість професійної освіти.

Для **створення умов для формування здорового населення** здійснювались заходи, спрямовані на покращання надання медичної допомоги матерям та дітям, раннє виявлення захворювань на туберкульоз та злоякісні пухлини.

В області проводиться реорганізація мережі закладів первинного рівня з метою наближення якісної медичної допомоги до місць проживання сільського населення. Станом на 01.01.2018 налічується 26 центрів ПМСД, що мають статус юридичних осіб. До складу центрів первинної медико-санітарної допомоги входять, як структурні підрозділи, 155 лікарських амбулаторій (з них 101 сільська) і 662 фельдшерсько-акушерські пункти.

Проволись заходи по покращенню умов проживання медичних працівників. У 2017 році за кошти місцевих бюджетів житлом забезпечені 23 лікарі (молоді спеціалісти) медичних закладів області.

Протягом 2017 року з різних джерел фінансування на покращення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я області використано 229,1 млн гривень. Для придбання медичного обладнання та апаратури витрачено 120,8 млн гривень. Для придбання санітарного автотранспорту витрачено 2271,7 тис. грн (8 одиниць).

Придбано медичний лінійний прискорювач і додаткове обладнання до нього для оснащення радіотерапевтичного відділення КЛПЗ «Чернігівський обласний онкологічний диспансер» разом з будівництвом спеціального корпусу. На проект витрачено 103,2 млн грн з державного бюджету, місцевих бюджетів та благодійних внесків.

Для зміцнення матеріально-технічної бази **фізичної культури і спорту**, створення додаткових умов для занять усіх верств населення фізичною культурою і спортом, проведення в регіоні всеукраїнських та міжнародних змагань найвищого світового рівня протягом 2017 року виконано роботи з реконструкції, ремонту і будівництва спортивних споруд, спортивних об'єктів на загальну суму 67,8 млн. грн.

Зокрема, на ДП «Олімпійський навчально-спортивний центр «Чернігів» (колишній стадіон ім. Ю.О. Гагаріна) в м. Чернігові завершено роботи по капітальній реконструкції основного і запасного футбольних полів з укладанням нового трав'яного газону та обладнанням автоматичного поливу і електропідігріву (на основному полі) та виконано 90 % робіт по реконструкції адмінприміщення стадіону з обладнанням 3-х автономних електричних котлів для опалення на загальну суму в межах 14792 тис. грн, з яких 13300 тис. грн кошти інвесторів і 1492 тис. грн – кошти державного бюджету.

Здано в експлуатацію I чергу спортивно-оздоровчого комплексу «Чернігів-Арена» (м. Чернігів, вул. Кільцева) загальною вартістю 10 млн. грн, у т.ч. стандартне футбольне поле зі штучним газоном, трибуни, роздягальні, душові та автономна котельня. Роботи виконано за рахунок коштів інвесторів.

Виконано основну частину робіт з реконструкції спорткомплексу «Хімік» в м. Чернігові з будівництвом тренажерного залу, їдальні, готелю та майданчиків за рахунок коштів приватного інвестора.

За рахунок коштів місцевого бюджету виготовлено проектно-кошторисну документацію на капітальну реконструкцію стадіону «Локомотив» в м. Чернігові.

Збудовано футбольне поле зі штучною травою, огорожею, трибунами та освітленням (м. Чернігів, вул. Льотна) за рахунок коштів місцевого бюджету. Вартість робіт – 2500 тис. грн.

За рахунок коштів Державного Фонду регіонального розвитку збудовано і реконструйовано 5 спортивних об'єктів, зокрема: виконано перший етап робіт з капітальної реконструкції стадіону «Юність» в м. Чернігові; реконструйовано спортивний комплекс в м. Мена; переобладнано під спортивний зал «Атлет» приміщення газової котельні в с. Криски Коропського району; збудовано спортивний майданчик зі штучним покриттям в смт Семенівка; виконано основну частину робіт з переобладнання кінотеатру «Літній» під спортивний зал в м. Новгород-Сіверський.

Здійснено капітальний ремонт трибун стадіону «Колос» та спортивного залу і допоміжних приміщень та майданчика ДЮСШ відділу освіти в м. Сновськ загальною вартістю 6414,4 тис. грн.

Здійснено будівництво 11 футбольних полів зі штучним покриттям, на будівництві яких освоєно 8,9 млн. грн. коштів державного бюджету.

Для *соціокультурного розвитку* області збережено мережу закладів культури (750 клубів, 719 бібліотек, 39 шкіл естетичного виховання). Проведено низку культурно-мистецьких заходів патріотичного спрямування, заходів зі збереження народних традицій, відзначення державних свят та пам'ятних дат. Здійснюються заходи щодо підвищення рівня навчального, навчально-методичного та науково-методичного забезпечення навчальних закладів. Забезпечено участь обдарованих учнів та студентів в обласних, всеукраїнських, міжнародних конкурсах, фестивалях, виставках тощо.

На виконання заходів Обласної цільової довгострокової програми «Мистецька освіта Чернігівщини» на 2011-2025 роки у 2017 році витрачено 13,2 млн гривень.

З метою *надання якісних послуг транспорту* проводились засідання Координаційної ради облдержадміністрації по організації пасажирських автоперевезень в області, де спільно з перевізниками, представниками правоохоронних та контролюючих органів розглядалися питання покращення пасажирських перевезень. В оперативному режимі вирішувались деякі гострі нагальні питання по організації та забезпеченню таких автоперевезень з виїздом безпосередньо у райони та міста.

В області постійно проводяться заходи, які спрямовані на забезпечення дотримання автомобільними перевізниками вимог законодавства України, що регулює пасажирські автоперевезення, виведення з ринку пасажирських автоперевезень перевізників, які здійснюють регулярні перевезення пасажирів

без дозвільних документів під виглядом інших перевезень. Протягом 2017 року проведено 56 спільних заходів робочої групи щодо припинення регулярних пасажирських автоперевезень без відповідних дозвільних документів. За результатами складені протоколи відповідними органами та скеровані до суду.

Продовжувалась робота по організації доступу до глобальної мережі «Інтернет» у сільських населених пунктах області. На 1 жовтня 2017 року мережею Інтернет користувалося 342,7 тис. абонентів в області, з них 203,4 тис. абонентів безпроводового широкосмугового доступу до мережі Інтернет.

З метою **надання якісних житлово-комунальних послуг, забезпечення житлом** реалізовувались житлові програми: підтримки житлового кредитування молоді, «Доступне житло», придбалось житло для сімей загиблих військовослужбовців, які брали участь в АТО, та інвалідів I-II груп із числа учасників АТО, науково-педагогічних та педагогічних працівників, дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, медичних працівників.

Для **розвитку міжрегіонального співробітництва** протягом 2017 року проводилися зустрічі керівництва облдержадміністрації з делегаціями Посольств Республік Білорусь, Індія, Норвегія в Україні, Міжнародного Трейд-клубу в Україні, Уряду Угорщини, Європейської Академії Берліна ФРН, Великопольського воєводства Республіки Польща, провінції Хенань КНР, Міністерства розвитку та асоціації бізнес-інноваційних центрів Республіки Польща, Представництва ЄС, ділових кіл Китаю.

Також офіційні делегації області відвідали: м. Гомель (Республіка Білорусь) – з метою участі у XIV Гомельському економічному форумі та XVIII Універсальній виставці-ярмарку «Весна в Гомелі; Республіку Польща – з метою участі у роботі Форуму Великопольща-Україна та підписання Листа про наміри щодо співпраці Чернігівської обласної державної адміністрації (Україна) та Великопольського воєводства (Республіка Польща); Латвійську Республіку – з метою участі у зустрічах з представниками Латвійського Парламенту та інших латвійських місцевих органів для розвитку діалогу щодо подальшого розширення міжрегіонального співробітництва, обговорення питань участі в спільних проектах, зокрема, в енергетичному секторі; м. Дубай (Об'єднані Арабські Емірати) – з метою зустрічі з керівництвом компанії National Fire Fighting Manufacturing FZCO (NAFFCO) для ознайомлення з виробничими потужностями і особливостями організації виробництва NAFFCO та обговорення реалізації на території Чернігівської області спільного проекту з будівництва заводу із виробництва протипожежного обладнання.

Для реалізації завдання **«Вдосконалення процесу проведення моніторингу та оцінки регіонального розвитку»** проведено моніторинг виконання Плану заходів з реалізації у 2015-2017 роках Стратегії розвитку області за 2017 рік. Звіти про результати проведення моніторингу та з оцінки результативності виконання Плану заходів з реалізації у 2015-2017 роках Стратегії розвитку області за 2017 рік надані обласній раді на затвердження.

Звіт про виконання завдань Державної стратегії регіонального розвитку України за 2017 рік та аналітичну записку про основні результати, досягнуті у звітному періоді, розміщено на офіційному веб-сайті Чернігівської обласної

державної адміністрації в рубриці «Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 року»/«Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року»/«Моніторинг та оцінка результативності реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України в Чернігівській області».

**В.о. першого заступника голови
облдержадміністрації**

Ю.А. Свириденко